

Bogu na čast, bližnjemu na pomoč!

GASILEC

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno.

Gasilstvo in občine.

Zvezni gasilni odbor je rešil na občnem zboru dne 29. julija 1906 stavljeno in sklenjeno resolucijo o zadevi gasilnih društev in gasilnih naprav napram občinam in v občinah s tem, da se je tozadevno obrnil na c. kr. deželno vlado in na deželni odbor.

C. kr. deželna vlada kranjska je uvidela upravičenost resolucije in zaukazala c. kr. okrajnim glavarstvom, da izdajo odloke na vsa občinska predstojništva (županstva). Odlok c. kr. okrajnega glavarstva v Ljubljani priobčujemo tu:

Štev. 23.166.

Vsem županstvom!

Odbor zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem se je obrnil potem c. kr. deželne vlade do podpisanega glavarstva s prošnjo, da vpliva z vso odločnostjo na podrejena županstva v svrhu, da si nabavijo potrebno gasilno orodje, ter da po svojih močeh podpirajo prostovoljna gasilna društva.

Ustrezaje tej prošnji, se obračam do županstva s sledečimi navodili, oziroma naročili:

Zakon z dne 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14, nalaga občinam obširne dolžnosti, ki merijo na to, da se pripravijo občine za slučaj požara s potrebnimi obranbenimi sredstvi in se na ta način preprečijo nezgode, ki navadno zahtevajo ogromnih žrtev. Dolžnosti, ki jih nalaga ta zakon, so za občine obvezne. Vestno izpolnjevanje teh dolžnosti je, kakor to jasno spričujejo mnogoštevilni izgledi, največjega pomena za občine same. Velike katastrofe, ki so jih povzročili v preteklih letih požari, so bile v največ slučajih le posledica dejstva, da niso bile občine pripravljene s potrebnim gasilnim orodjem.

Raditega se mi zdi potrebno, da opozorim županstva na dolžnosti, ki jih navaja požarnopolijski red v §§ 24. do 26.

Po § 24. mora imeti vsako zaprto selišče, ki šteje vsaj 50 hiš, vedno pripravljeno, popolnoma rabno, z vsemi pripravami opremljeno brizgalnico, istotako mora biti vedno pripravljenih več voz za vodo s potrebnimi bednji (kadmi).

Izjeme od te določbe sme dovoliti edino le deželni odbor. V manjših seliščih zadostujejo tudi prenosne ali ročne brizgalnice.

§ 25. določa nadalje, da mora biti vsako selišče preskrbljeno s potrebnimi požarnimi lestvami, požarnimi ključi (aki) ter vozmi za vodo.

Dolžnost županstva in občinskega odbora je, skrbeti za to, da se pripravijo selišča na gori označeni način za slučaj požara. Kjerkoli selišča še ne bi bila preskrbljena s potrebnim gasilnim orodjem, je dolžnost županstva, da zamujeno kakor hitro mogoče popravi. Pri tej priliki opozarjam županstva, da bom v bodoče največjo pozornost obračal na to, da se bodo predpisi požarnopolijskega reda vestno izpolnjevali, ter da bom če treba, z vso

strogostjo postopal proti onim županstvom, ki bi se hotela odtegniti svoji zakoniti dolžnosti.

Da zadobim pregled, v koliko so posamezne vasi vsake občine preskrbljene z gasilnim orodjem, naročam županstvu, da priloženi izkaz v vseh rubrikah vestno izpolni, ter ga tekom 14 dni vpošlje semkaj.

Opozarjam županstvo, da navede v izkazu zaporedoma vsako vas ali selo tamošnje občine, ter da izpolni rubrike za vsako vas posebej.

O pomenu prostovoljnih gasilnih društev mi ni treba posebej govoriti, ker je itak dobro znan vsem županstvom. Da zaslužijo ta društva za svoje človekoljubno poslovanje največjo gmotno in moralno podporo, je pač samo ob sebi umljivo in jaz le apelujem na občinske odbore, da se pri sestavi občinskih proračunov vedno tudi ozirajo na gasilna društva, ter jim naklonijo primerne denarne podpore, da se jim na ta način olajša njihovo toli človekoljubno in požrtovalno delovanje.

C. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani

dne 13. septembra 1906.

Zdaj bo dolžnost gasilnih društev, osobito pa zveznih odbornikov, da gledajo v svojem delokrogu na to, kako bodo izpolnjevala županstva ta ukaz in vsako neizpolnjevanje naznanijo predsedstvu zveze, ki bo ukrenilo potrebno, da se bo proti zanikarnim županom strogo postopalo potem c. kr. vlade. Upati je, da se bo gasilstvo v deželi še bolj popolnilo, ker je zdaj zagotovljena vladna pomoč.

Zvezne zadeve.

Zapisnik seje zveznega odbora dne 11. oktobra 1906.

Navzoči vsi odborniki.

Starostni načelnik pozdravi navzoče, osobito nove člane in izpodbuja k vzajemnemu delovanju v korist naše slovenske domovine. Spominja se izstopivših odbornikov, osobito tovariša Achschina, ki je od začetka bil pri zvezi kot blagajnik in več let tudi kot podnačelnik, ter žrtvoval svoje moči v prid gasilstva.

1.) Prestopivši k dnevnemu redu se izvrši najprej konstituiranje odbora. Načelnikom je bil soglasno izvoljen Fran Doberlet, podnačelnikom Matija Petrič, blagajnik in tajnik bo pa Fran Ks. Trošt.

2.) Tajnik Trošt poroča o došlih vlogah, ki so se rešile kurentnim potem, posebno podpore za obolele gasilce. Odbor vzame to poročilo na znanje in ga odobri.

3.) Trošt poroča o stanju blagajnice, ki je imenovati prav ugodno, denar je ves naložen v hranilnicah, tako da v zasebni blagajnici ni nikdar čez 30 K gotovine. Navzoči odobravajo to varčno postopanje.

4.) Razpravlja se o 137 prošnjah gasilnih društev za podporo iz gasilnega zaklada. Tajnik Trošt je izdelal o tem poročilo, ki se je sprejelo z malimi izpremembami, ter podpiral izkaz, ki se pošlje deželnemu odboru v končno rešitev — razdelilo se je 16.505 kron.

5.) Glede nadzorovanja gasilnih društev se naroči tajniku, da napravi za posamezne odbornike rajone — odbornikom se izda dekrete — in določila, kako imajo društva nadzorovati in poučevati. Društva, kjer so odborniki člani, nadzoruje sam načelnik kot vrhovni nadzornik. K nadzorstvu je vselej poklicati dotičnega župana ali namestnika. O tem naj se obvestijo vsa društva s posebno okrožnico, da se bodo vedela ravnati.

6.) Sklene se napraviti pritožbo na c. kr. deželno vlado, radi zlorabe naramnic, ki jih nosi načelnik nemške okrajne zveze kočevske, do katerih ni upravičen po normalijah, izdanih od avstrijskega gasilnega odbora in potrjenih od treh ministrstev.

7.) Tovariš Petrič predlaga, da ostani pri naših društvihs dosedanjih pozdrav »Na pomoč« ter se ni spuščati v novotarije in se ne ozirati na dotično opombo v »Redovnih vajah«. So-glasno sprejeto.

8.) Ker je Achtschinov »Vežbalnik« pošel, sklene se izdati istega v drugi izdaji, toda samo v slovenskem jeziku, ter v njem izpustiti nekaj nevažnega, oziroma z novejšim dopolniti. V izdajo in pregled se voli enketa: Doberlet, Stricelj, Trošt.

9.) Razmotriva se vprašanje o navijanju cevi in njih razvijanju pri požarih. Sklepa o tem ni bilo.

Po izcrpljenem dnevnem redu se zahvali načelnik za za-upanje, ki se mu izkazuje, in zaključi sejo po triinpolurnem posvetovanju.

Fran Ks. Trošt, tajnik.

Fr. Doberlet, načelnik.

Minimax.

V avgustovi številki priobčili smo o tem aparatu članek, s katerim smo napravili Minimaxu krivico, ker pa ne želimo tega, zato opišemo danes to orodje in njega delovanje, o čemer smo se sami prepričali.

Dne 11. oktobra t. l. o priliki seje zveznega odbora, je na prostornem vrtu poleg hotela »Union«, v navzočnosti vseh odbornikov in več drugih gospodov, dejansko razkazoval delav-nost »Minimaxa« zastopnik te tvrde, g. Tambornino. Minimax-aparat je izdelek dolgoletnih izkušenj na polju kemičnih gasilskih predmetov, in ima povsem novo konstrukcijo, ki ima prednost, da se Minimax vzdrži leta, kar dosedaj pri drugih aparatih ni bilo konstatirani.

Na prostornem vrtu so bili nastavljeni trije predmeti, in sicer: mala lopica, predočujoča sobo, kake 4 m² obsežen prostor, kjer so bile treske napojene z oljem in katronom, predočujoč tla v tovarni, in prosto stoječ kup tresak, predočujoč velik ogenj.

Ko so treske v lopici na vso moč gorele, je začel zastopnik iz daljave do 10 m gasiti z aparatom in v najkrajšem času bilo je konec ognja, razširjatev nemogoča. Vpričo gledalcev je za-stopnik zopet napolnil aparat z dvojno ogljenokislino natro-nom in solno kislino, ter napravil poizkus na drugem predmetu, ki se je enako vrlo obnesel, kakor na prvem. Na tretjem pred-metu je pa z »minimaxom« gasil navzoči odbornik brez kake razlike od prej.

Iz raznih nam doposlanih izpričeval in poročil smo se uverili, da je ta aparat v najobširnejši rabi.

Njega Veličanstvo je ukazalo za vse cesarske gradove nabavo »minimaxov«; poljedelsko ministrstvo jih je predpisalo za vse rudnike, železniško ministrstvo jih je vpeljalo na vlakih, trgovsko ministrstvo jih je priporočilo vsem parobrodskim druž-bam. Razni strokovnjaki na gasilskem polju in kemiki pripo-ročajo ta gasilski aparat kar najtopleje.

Tekočina, s kojo se gasi, se ohrani leta in leta in ne zamrzne tudi pri 45° mraza, kar se o drugih tekočinah in se-stavinah ne more ravno trditi. Dalje je tekočina povse neškod-ljiva vsakemu blagu in drugi opravi, ker ne pušča za seboj nobenega sledu.

»Minimax« je torej prav dobro sredstvo, da se nastali požar, bodisi kjerkoli, zamore zadušiti v kali, ali vsaj razšir-jatev zabrani toliko časa, da dojde gasilno društvo na mesto. Priprava je dalje tako enostavna, da jo zamore vsakdo takoj rabiti brez kake vaje in na vsakem kraju. Dopolnitve aparatov preskrbi družba brezplačno, torej ni s tem nikakih stroškov.

Izmed nam doposlanih izpričeval podamo nastopno izjavo načelnika ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva g. Stricelja, ter priporočamo aparat kar najtopleje, ki se ga dobi pri g. Tambornino v Ljubljani, Stari trg št. 19.

P. n.

generalno zastopstvo za Kranjsko stavbne družbe »Minimax«-aparatov

v

Ljubljani.

Zelo me veseli, da Vam morem tem potem vse ono, kar sem izjavil povodom Vaše gasilne vaje dne 28. t. m. tudi pismeno ponoviti.

Eksplodizija, ki se je izvršila dne 27. t. m. v malem skladišču smodnišnice na ljubljanskem polju, bilo bi brez-pogojno lahko preprečiti, če bi bili pri rokah le trije »minimax«-ovi aparati. Trije taki aparati bi bili namreč povsem zadostovali, da bi bili zadušili polagoma razširjajoči se ogenj, ki ga je povzročila strela.

Pri tej priliki izjavljam tudi, da z veseljem pozdrav-ljam kar največje razširjenje »minimax«-ovih strojev, ker sem se pri raznih poizkušnjah, pri katerih sem bil navzoč, na lastne oči prepričal, kako pripravi, trpežni, a vendar enostavni so ti gasilni aparati.

V Ljubljani, dne 30. julija 1906.

Ludovik Stricelj st. l. r.

ravnatelj prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva.

O dolžnostih županstva!

Ni ga dneva, da se ne bi čitalo v tem ali v onem časopisu o požaru, koji je uničil eno ali več gospodarskih poslopij in uničil obstoj mnogih dobrih in pridnih gospodarjev v par urah. Vse te nesreče, koje se čitajo in vidijo z lastnimi očmi, ne morejo vzdamiti naših predpostavljanih, da bi se poslužili sredstva, ki jim daje moč, se obraniti kolikor toliko grozeče nesreče. Nevihte, gromi in strele ne vzdamijo ljudi, ki so po-klicani k temu, da bi narod izpodbujali k napredku in ga pri-dobili za dobro stvar. Naš kmetič je poznan, da ga le ono briga, kar ga teži vsaki dan, in ne misli na sigurnost svojega imetka niti najmanj. Koliko prilik imamo, viditi in slišati, da še veliko gospodarjev svojih posestev niti zavarovanih nima, da bi vsaj v nesreči dobili neko malo pomoč in si tako zopet opomogli do nove strehe; kako li zamoremo potem pričakovati od takih zanikarnežev, da se odločijo za nabavo varstvenih naprav! Na-sprotno se čuje: »Pri nas še ni gorelo odkar pamtim, a sem že star posestnik«. Zopet drugi pravi: »Pa naj gori, saj sem zavarovan!« Take in enake opombe moraš slišati, ako se po-teguješ za dobrote in napredek gospodarstva. Naši župani imajo postavu v rokah, koja jim nalaga dolžnost, vse potrebno ukre-niti, da imajo občine za slučaj požara pripravna obrambna sredstva, da preprečijo na ta način nezgode, ki zahtevajo na-vadno ogromnih žrtev. Kaj se čuje zopet od nekaterih županov: »Jaz se nočem zamerjavati narodu, in ako hočem kaj kupiti, moram zvišati občinsko naklado, a tega ne bi rad, dokler sem jaz župan«. Razume se, da se boji tak župan le za svoj stolec, in da mu za drugo ni mar. V nesreči pa se izgovarja zopet: »Jaz sem hotel naročiti orodje, a odborniki so bili proti temu«. Take in enake izgovore čujemo, pa niso tehtni. Dober in pravi načelnik je le tisti župan, ki spoštuje postavu. Razume se, da imamo postavu, ki se med domačim narodom uporabljajo po do-mače ali ravno postavu o požarih, se bi ne smela površno rabiti, ampak izpolnjevati strogo.

Veliko je županov, ki so strogi občinski gospodarji, a jih narod raditega vendar ljubi, ko mu dokažejo, da je ta ali ona naprava za občino koristna in potrebna, in z lepo besedo pri-dobe večino na svojo stran. Razumeva se, da ne bo župan do-segel nikjer popolno sporazumljenje, niti tam, kjer bi daroval lastni denar med občane.

Ako se ozremo po naši domovini in posebno v tiste kraje, ki jih je nesrečni požar že obiskal, kake izpremene so tam. Koliko let so delali gospodarji mukotrpno in spravljali svoj imetek na kup a v malo urah jim je odvzeto vse, postali so berači ali pa skromni gospodarji. Le malo njih si je opomoglo zopet na čile noge in tudi ti le s pomočjo milodarov in zavarovalnin, drugi pa, ki niso bili zavarovani, padli so občini na oskrbovanje.

Razume se samo ob sebi, da mora imeti vsako gospodarstvo, ako hoče vzpevati, za to potrebnih priprav za izvrševanje, drugače je uspeh nepopoln in hira. Ravnotako mora biti uravnano celokupno imetje gospodarjev, da so posestniki svojega imetka sigurni ali pa kolikortoliko zmožni postaviti se nesreči v bran.

Koliko imamo občin, ki nimajo do sedaj niti najmanjših pomožnih sredstev za obrambo požara, bomo skoraj čitali, a kdo je kriv vsemu temu, da nazadujemo tako? To so načelniki domačih občin. Kako lepo je v občini, kjer je vse v najboljšem redu, da so občani zavarovani, da imajo poslopja urejena in da imajo potrebno gasilno orodje, katero lahko primejo v roke, ako pride nesreča na njih imetek. Koliko pa je vpitja, joka in stoka tam, kjer nimajo nesrečniki prijati kaj v roke, da bi zamogli rešiti svoj imetek. Tu naj pogledajo župani, kako jih narod obrekuje in zaničuje, ker so krivi njegove nesreče.

Ako slavna županstva temeljito pretrasejo navedene obnošaje v svojih občinah, se bodo gotovo uverila, da brez strogega nastopa ne more biti več pri starem, ampak da se mora v občini gospodarstvo popolniti in v vsakem oziru obvarovati proti nezgodam požarov. Koliko truda si daje naša zveza gasilnih društev, da izpodbujajo narod k dolžnostim in opozarja na dobrote, ki so mu na razpolago, a ne more doseči tistega uspeha, kakor bi to bilo potrebno in v korist slovenskega naroda. Lepim potem se ne more doseči zaželeno in tako je prišla zveza do uverjenja, da je treba druge poti, ki bo mogoče pripomogla do zaželenega cilja.

Zveza gasilnih društev je imela priliko, po svojih odbor-nikih osvedočiti se, da nima veliko občin na Kranjskem niti najmanjših gasilnih priprav. Take občine računajo na podporo sosednjih gasilnih društev in jih kličejo v takih slučajih na pomoč, meneč: «saj so gasilci, naj delajo», koliko joka in vpitja čujemo «meni pomagajte», zopet drugi «tukaj gasite» in tako se razširjajo prošnje v obupu na vse strani. Ko so gasilci izpolnili svojo dolžnost kolikor je bilo mogoče, so nastale še vsemogoče kritike, koje navesti bi bilo preobširno. Dokazano je, da je bilo gasilno društvo, ki je prišlo na pomoč, zaničevano in zasramovano in da mu še odškodnine za cevi in priprege niso hoteli povrniti. Ako pomislimo, da nabavljajo gasilna društva z velikim trdom gasilne predmete za svoje občine, ki v to svrhu jako malo ali pa nič ne prispevajo, je zahteva opravičena, da se ali v takih slučajih škode povrnejo ali pa pokvarjeno orodje z novim nadomesti. Ker se pa niti enega niti drugega ne more doseči, je treba, da delamo na to, da si preskrbi vsaka občina potrebno orodje in ga ima pripravljenega za slučaj nesreče.

Zveza je opozorila predstojne oblasti na te nerednosti in prosila pomoči in njene prošnje niso bile zavržene. Visoka c. kr. deželna vlada je izdala na c. kr. okrajna glavarstva ukaz, da vsa županstva o postavi z dne 15. septembra 1881, dež. zak. št. 14, opomni in pouči, kaj jim je storiti kot županom v korist občine. Daljnje naredbe so izšle in upamo, da jih imajo župani v rokah. Zimski čas je dolg čas in tako je dana prilika županom, kojim ta postava še mogoče ni bila znana — kar ni čuda med domačimi posestniki — da jo temeljito prečitajo in skličejo občinski odbor, ter mu raztolmačijo citirane ukaze in tako na podstavi jim dane oblasti ukrenejo vse, da si občine naroče potrebno orodje. Zveza gasilnih društev bo v bodoče strogo gledala na to, katera županstva bodo izpolnjevala ukaze in katera ne, ter jih prijavila predstojni oblasti, da se enkrat vsaj to uredi, kar mora biti v vsaki občini.

Mi prinašamo naredbo c. kr. okrajnega glavarstva ljubljanskega na drugem mestu in upamo, da nam bo v prihodnje mogoče imenovati vsa dotična županstva, koja bodo sledila naredbam, koristnim napredku gospodarstva in celokupnega imetka domače občine. Ne bomo pa opustili objaviti ona županstva,

koja bodo imela slepo oko in gluho uho za izpolnjevanje dane jim dolžnosti, da bodo gasilna društva vedela in znala, kje jim je dana pomoč, oziroma kje so njih protivniki.

Avstrijski gasilski shod in gasilska razstava na Dunaju od 7. do 9. septembra 1906.

Kaj tako velikanskega se zamore prirediti le na Dunaju, v pokrajinskih mestih za to ni prostora. Tolike udeležbe še ni bilo na kakem gasilskem shodu, kakor letošnje jeseni na Dunaju. In kaj bi je tudi ne bilo? Saj marsikoga, da, pretežno večinoma je vlekla že sama cesarska prestolnica, da si jo človek vsaj enkrat malo ogleda. Prišlo je več tisoč gasilcev z raznih avstrijskih dežel, prišli so tudi zastopniki izven Avstrije, kjer si hotel, si videl gasilca, in Dunaj ni ravno majhen.

Dne 7. septembra ob 10. uri dopoldne je bila mestna dvorana in nje galerija natlačeno polna zastopnikov gasilstva, sešli so se k slavnostni otvoritveni seji. Opazili smo razne dostojanstvenike, ki so prišli pozdravljati gasilce. Dr. Neumayer otvoril sejo, veseleč se, da zamore pozdraviti toliko zastopnikov gasilstva, pozdravlja župana dr. Luegerja, kateri slednji v lepem in navdušenem govoru v imenu mesta in dunajskega občinstva pozdravlja gasilce in jim kliče srčni dobro došli. Govorili so še razni gasilci, a sklepni govor je imel dr. Neumayer, spominjajoč se zaščitnika gasilskega shoda in razstave, nadvojvode Fran Ferdinanda.

Po končani seji je bila otvorjena gasilska razstava po cesarskem namestniku grofu Kielmansegu. Razstava je bila na velikem dvorišču in po stranskih prostornih hodnikih rotovža razdeljena v šest skupin, in sicer: 1. organizacija gasilstva, 2. gasilske straže in gasilarne, 3. ognjevarstvena tehnika, 4. sanitarni predmeti, 5. gasilska književnost in 6. iznajdbe in novosti.

Najbolj obsežna je bila prva skupina, kjer so razni tvor-ničarji razstavili svoje izdelke. Res, čuditi se je čedalje večjemu napredku pri posameznih predmetih. Zastopane so bile tvrdke: R. A. Smekal, Smihov, z dvema parnima, eno bencin-motorno in eno navadno brizgalnico. K. Rosenbauer in Kneitschl, Linc, razstavila sta poleg lestve in rešilnega voza še snemalno brizgal-nico, ki jo je en sam človek snel in zopet vzdignil z največjo lahkoto; ta zistem je res prav priporočati. «Union», prej Czermack in Fluder, sta imela 8 parnih, 2 motorni in razne druge brizgalnice ter razne lestve. W. Knaust, Dunaj, razne brizgalnice in oprave, ravnotako Fr. Kernreuter, Dunaj. Tvrčki Deckert in Hermolka ter Siemens in Halske sta razstavili razne predmete o elektrotehniki, ki služijo po mestih kot naznanje-valci požarov itd.

Videti je bilo lestve raznih konstrukcij, preproste, meha-nične in pnevmatične, izbral si si lahko konopne cevi in pred-mete iz gumija, čelade, sekire, pasove, svetiljke, sploh ni manj-kalo predmeta, ki količkaj spada h gasilstvu.

Posamezna mesta (največ nižjeavstrijska) so razstavila v zemljevidih in modelih svoje gasilske predmete, a največjo pozornost so obračali nase razstavnimi predmeti dunajskega mest-nega gasilstva. Tu se res vidi požrtvovalnost mesta, kako isto z vso vnemo skrbi za varnost svojih prebivalcev.

Vsi razstavnimi predmeti so bili lepo razvrščeni, povsodi so uslužbenci tvrdki ali tudi gospodarji sami razkazovali prednosti in novosti na predmetu samem. Največ poizkusov pač se je vršilo z lestvami, marsikomu se je vzbudilo poželenje po njih za domače društvo, ali kje vzeti denar, kajti nekatere stanejo velike vsote, kojih gasilno društvo na deželi nikdar ne zmore.

Na velikem hodniku je bila diorama (panorama), ki nam je v štirih oddelkih predočila požare v raznih časovnih dobah.

Prva podoba je požar na Dunaju za časa cesarja Mark Aurelija, druga nam kaže požar na Dunaju v petnajstem sto-letju, in sicer v nočnem času. Na tej podobi se vidi, kako pri-mitivni so bili tačas pripomočki za udušitev požara. Na tretji podobi vidimo požar mlinov v Leopoldovem mestu 15. sep-tembra 1850, a četrta podoba nam predočuje požar dne 6. feb-ruarja 1899 v notranjem mestu, Jasomirgottgasse. V rabi so že parne in motorne brizgalne ter pnevmatične lestve.

Razumljivo, da je bilo v tej diorami vedno veliko gledalcev, ki so s pozornostjo si ogledovali razstavljene predmete, kar je bilo res zanimivo in poučno.

Na večer dne 7. septembra se je zbralo nešteto gasilcev na slavnostnemu večeru v hotelu Weinberger, a 8. septembra je bila glavna seja osmega gasilskega shoda, kjer se je poročalo o raznih za gasilstvo važnih zadevah.

Popoldne ob 2. uri je bila velika vaja dunajskega prostovoljnega gasilstva pri hotelu Weinberger. Vaja je pokazala izurjenost in točnost bodisi v hitrosti ali v rabi raznega gasilnega orodja. V rabi so bile parne brizgalne, pnevmatične lestve, skakalni in drsalni prt in rešilna cev. Dne 9. septembra zjutraj je imelo pa mestno poklicno gasilno društvo svojo vajo pri ljudskem gledališču. Ko se je nagnil požar v centralo in od tukaj v podružnice, bil je v teku treh minut prvi oddelek na mestu, a za njim so sledili v najkrajših presledkih drugi. Tu si lahko opazil motorne brizgalnice, kako ti hitro delujejo. Vaja je pokazala izurjenost moštva, samo signali na piščalko ali hupo in zadostovalo je. Delovanje pnevmatičnih lestev je res vratomlono za dotičnega plezalca, in vendar kako vse sigurno in lahkotno. Vaja je bila tekom 20 minut končana. Da se je nabrala tu ogromna množica ljudstva, ni treba omenjati.

Za zabavo je bilo tudi dovolj skrbjeno. Gasilci so dobili proste vstopnice za razna gledališča in druge prireditve ali so pa plačali znižane cene.

Marsikdo se je lahko veliko naučil na polju gasilstva v tem kratkem času, prilike zato je bilo obilo, naj bi tudi doma uporabljal po svojih skromnih močeh, kar si je koristnega pridobil.

Zavarovalnice in doneski za gasilske namene.

Na drugem mestu podajamo izkaz gasilnih društev, ki so prejela podporo za l. 1906., obenem pa tudi izkaz, koliko so prispevale posamezne zavarovalnice v deželni stražno-gasilski zaklad.

Lep je zakon z dne 20. decembra 1884 l. in v § 1. je določba, da imajo zavarovalnice od svojih brutto-premij prispevati dva odstotka h gasilskemu zakladu in to vsakoletno.

Izpolnjujejo li zavarovalnice ta zakon dobesedno? Da, izpolnjujejo ga ali ne v svojo škodo, ampak večina njih, mesto da bi plačevale 2% iz svojih brutto-premij, pobirajo ta 2% od svojih zavarovancev — le, kolikor je nam znano, dela častno izjemo »vzajemna graška zavarovalnica«, ki plačuje donesek pravilno iz brutto-premij in ta dela kakor veleval zakon.

Kako pa bi bilo temu odpomoči, da bi se vse zavarovalnice primorale, izpolnjevati zakonsko določilo, ne da bi pri tem trpeli zavarovanci? Naj pač merodajni faktorji v to posežejo in zabranijo tako postopanje.

Zavarovalnice so skoraj vse bogati zavodi, store pa za gasilstvo — z malimi izjemami — prav malo, dasiravno jim je gasilstvo v največjo korist, kajti pri omejitvi požarov na goreči predmet ima gotovo zavarovalnica dobiček, ker ji ni treba šteti odškodnine, in kdo jo je tega obvaroval kakor gasilno društvo, kateremu se nakloni potem kaka izredna podpora 20 do 40 K ali pa še to ne, tudi na opetovano prošnjo ne; le zopet »graška zavarovalnica« dela v tem izjemo, ki daje lepe nagrade brez vsake prošnje.

V očigled koristni delavnosti gasilnih društev, ki stremijo čedalje bolj po napredku, ter se tudi množé, bi se jih moralo bolj podpirati. Gasilsko orodje je drago, občine z malimi izjemami jih ne podpirajo, dobrotnikov je le malo, a vsakoletne podpore iz gasilskega zaklada se manjšajo, ker je čedalje več društev in vsako hoče nekaj imeti. Kjer je dolg, in to ga je pač razen pri desetih društvi povsodi, ponekod toliko, da zadostuje podpora komaj za obresti, kaj še v popolnitev orodja, bi se moralo kaj ukreniti, da se ta koristna naprava vzdrži na površju in čedalje bolj ojačuje in množi. Deželni zbor naj bi § 1. zakona z dne 20. decembra 1884 v toliko izpremenil, da bi se zvišal gasilni prispevek na 4% in strogo pri tem gledal, da ta 4% ni prispevek po besedilu zakona plačuje zavarovalnica sama od svojih brutto-premij, ne pa zavarovanec; kateri zavarovalnici pa to ne bi bilo všeč, naj ne sklepa v naši deželi zavarovanj, saj jo v to gotovo nihče silil ne bo.

Gasilci pa naj podpirajo v svojem delokrogu le take zavarovalnice, katere podpirajo tudi v izdatni meri gasilstvo sploh, bodisi pri ustanovitvi gasilnih društev ali pri podelitvi nagrad prigodom požarov, s tem se bodo tudi bogate zavarovalnice mogoče kaj bolj genile v prilog gasilstva.

Deželni odbor je podelil za leto 1906. iz stražno-gasilskega zaklada podpore nastopnim prostovoljnim gasilnim društvom: Ljubljana 600 K; po 200 K: Begunje, Bled, Dobračeva, Dravlje, Duplje, Hotedersica, Hrušica, Spodnja Idrija, Št. Jur pri Grosupljem, Kostanjevica, Kropa, Ledine, Škofja Loka, Mirna peč, Moravče, Postojna, Predoslje, Ribno, Sora, Sorica, Stob, Studeno, Zg. Šiška, Škofljica, Štepanjvas, Trzin, Vinica, Vodice in Vrhnika; po 175 K: Bohinjska Bela, Koroška Bela, Gameljni, Ljubno, Novo mesto, Polhov gradec, Ribnica, Šent Rupert in Šmartno-Tacen; po 150 K: Cerklje, Dobropolje, Horjul, Jezica, Kranjska gora, Sv. Križ pri Kostanjevici, Gornji Logatec, Stara Loka, Mojstrana, Mokronog, Motnik, Pirniče, Hrušnje, Razdrto, Semič, Slavina, Sodražica, Stari trg pri Rakeku, Strazišče in Šenčur pri Kranju; po 100 K: Bizovik, Borovnica, Breznica, Brezovica, Cerklje, Črnomelj, Dol, Dolenja vas pri Ribnici, Domžale, Dovje, Gorje, Kočevje, Knežalipa, Sv. Gregor, Ilirska Bistrica, Komenda, Krka, Leše, Dolenji Logatec, Mengeš, Moste, Mošnje, Mozelj, Orehovica, Planina, Poljane, Radovljica, Rateče, Selce, Srednja vas v Bohinju, Studenec-Ig, Spodnja Šiška, Škocjan, Toplice, Trata, Trebnje, Tržič, Vič-Glince, Št. Vid nad Ljubljano, Vižmarje, Žiri in Žužemberk; po 80 K: Belapeč, Bloke, Črni vrh, Dob, Onek, Hrib, Krško, Log, Koprivnik, Poljanice, Reintal, Kočevska Reka, Crni potok, Šmartno pri Litiji, Vera, Št. Vid nad Vipavo, Višnjagora, Voglje, Zagorje in Železniki. 16 prošenj je bilo radi nepravilnosti in pomanjkljivosti odklonjenih. — Gasilnemu zakladu so prispevale sledeče zavarovalnice, bodisi da plačujejo postavni 2% ni donesek iz svojega ali ga pobirajo od svojih zavarovancev: 1. »Slavija« 3685 K 76 vin.; 2. »Graška vzajemna« 3433 K 85 vin.; 3. »Generali« 1822 K 30 vin.; 4. »Phoenix« 1811 K 9 vin.; 5. »Ljubljanska vzajemna« 1654 K 2 vin.; 6. »Adriatica« 1396 K 1 vin.; 7. »Donau« 1048 K 11 vin.; 8. »Dunajska« 765 K 11 vin.; 9. »Franco-Hongroise« 754 K 41 vin.; 10. »Zavarovalnica za papirno industrijo« 444 K 80 vin.; 11. »North British« 438 K 70 vin.; 12. »Foncière« 364 K 5 vin.; 13. »Concordia« 277 K 34 vin.; 14. »Zavarovalna za tovarne, manike in stroje« 139 K 84 vin.; 15. »Industrijska zveza« 122 K 91 vin.; 16. »Delniška proti nezgodam« 36 K 10 vin.; 17. »Splošna domovinska« 7 K 14 vin.; 18. »Lipska« 1 K 96 vin.; 19. »Moravsko-šlezjska« 1 K 15 vin.; 20. »Gor. Avstrijska deželna« 95 vin.; 21. »Koroška deželna« 65 vin.; 22. »Zavarovalna za sladkorno industrijo« 60 vin.; 23. »Nižjeavstrijska deželna« 14 vinarjev. Skupaj 18.207 K 1 vin.

Kaj se lahko načelniku vse pripeti.

Človek ne bi verjel, kaj se more vse zgoditi v kaki občini. Povedati hočem tu, kaj se je pripetilo načelniku gasilnega društva v neki vasi.

Bilo je v nedeljo popoldne, ko se prikaže gosti dim v spodnjem koncu vasi. »Gori, gori!« klicalo je vse navzkriž. Zvonovi se oglase, trobentači trobijo na vso moč in zbrani so bili vsi gasilci pred gasilnim domom, a nihče ni mogel nter, ker je imel načelnik ključ in je bil ta v tem času Bog ve kje. Tudi je strogo prepovedal nekaj dni prej, stopiti v dom. Zakaj? To bomo zvedeli pozneje.

Za vraga, so si mislili, preden pride načelnik s ključem, pogori nam vse poslopje. Kar zakliče nekdo: »Vzemimo ključnico dol, pa pridemo do brizgalne. V hipu so bila vrata odprta in voz z vodo je bil zunaj. Težko itak ni bilo ga vleči, ker je cesta precej padala. Prišedši na lice mesta, videli so gasilci, da deluje že sosednje društvo. Zdaj pa še do konca vztrajajte, saj nam ni potreba cevi in orodja onesnažiti in zmočiti, so rekli, obrnili voz z vodo in odpeljali proti domu. Ker je šla zdaj cesta navkreber, so se trudili in upirali, a šlo je le počasi.

Proketo smo neumni, da se tako pehamo in polni sod vlečemo, pravi neki gasilec. Res je, pristavi drugi, vodo spustimo in bo šlo laže. Ko bi trenil je bila pipa odprta in kmalu je stekla zadnja kaplja iz soda.

Zadovoljno so gledali gasilci na svoj čin. Tu začujejo neko kričanje od zadej in ko se obrnejo, vidijo prihajati svojega načelnika v eni sapi. On že oddaleč vpije: Ali ste zbrizgali polni sod? O ne, pravijo gasilci, vodo smo ravnokar izpustili, da peljemo laže. Kaj? kriči načelnik. Vso ste izpustili? O vi tepci! Vendar ne bomo tako neumni, da bomo polni sod vlekli, se oglase zopet gasilci. Vrag naj vas vse vzame, vpije načelnik še vedno. Veste li, kaj je bilo v sodu? Posode mi je primanjkovalo za jabolčnik, pa sem si mislil, saj itak nikoli ne gori, bom pa napolnil še sod za nekaj dni in vi tepci ste ga izpraznili. Ha, ha, ha! so se smejali gasilci, zdaj vemo, zakaj nisi dal ključa od gasilarne. Čisto prav se ti zgodi, pa bi ga privoščil nam tudi nekaj. Seveda, se je jezil načelnik še vedno, a na posled se je moral smejati s člani vred, ki kar iz smeha niso prišli. Kdor naredi kakšno neumnost, mora prenašati tudi zablavlje.

Stricel ml.

Deset zapovedi v preudarek in ravnanje onim, ki se hočejo obvarovati ognja in njegovih posledic.

Nevarnejši od petroleja je bencin, ki se rabi dandanes ne samo za čisto oblek, temveč tudi kot gonilno in svetilno sredstvo. Bencin ima v sebi lahko izparljive snovi, ki izginjajo vsled gorkote in ravno to je za ogenj silno nevarno. Bencinova para je težja od zraka, zato pada nizdol in jo prepriča prenaša dalje, če pride do gorečih predmetov, se vname. Goreči bencin se pogasi najlaže, ako se mu odvzame zrak. Prostori, kjer se hrani bencin, posebno v večji množini, naj bodo prirejeni tako, da se lahko kar najhitreje zapro proti zraku. Stene, pod, strop, in okna naj bodo iz negorljivih snovi, istotake vrata naj se odpirajo na zunanjo stran. V takih prostorih naj bo tudi vedno dovolj peska, ker se z njim najlaže pogasi, a z lučjo naj se ne hodi blizu, zato naj se vrše vsa opravila le podnevi; pretakanje je najbolje z natega.

Nevarno je tudi ravnanje s špiritom, ki se ga mnogo porabi pri brzokuharji. Nikdar ne vlivaj špirta, ako še gori v brzokuharju, ker se ta lahko vname v steklenici, ki se potem razpoči in nesreča je neizogibna.

V.

Nevarnost ognja je v današnjih dneh veliko manj strahljiva, kot prej. Cele vasi pogore malokdaj. Stavbe so sedaj drugačne, boljše in bolj zavarovane proti ognju. Tudi ljudstvo je izučila izkušnja, da vpoštevata postavne naredbe, in se tako bolj varuje, dasiravno ne povsodi.

Za prvo pomoč pri hiši imej pripravljeno orodje v dobrem stanju. V hiši naj bo vedno gotova množina vode, ki pride v sili prva v poštev. Kjer so vodovodi, je napeljana voda v nadstropja, ali vodovod je le tam koristen, kjer so tudi cevi takoj pri rokah. Priporočila se imeti v vsakem stanovanju takozvano ognjeno omelo, ki si je lahko napravi vsak sam. Na navadno na dva metra dolgem drogu nasajeno brezovo metlo naj se ovije en- ali dvakrat krpa, ki vsesa lahko veliko vode. Če se kje vname, se vzame omelo in škaf vode, omelo se dobro zmoči in z njim lahko otepa po ognju, ki se je na ta način že često preprečil in udušil v kali.

Za hitro omejitev ognja nam služijo še male ročne brizgalnice, hydronete itd. Tu imamo tudi pripravo Minimax, ki služi izbornu, in s kojo se ogenj v kali uduši. Vpeljana je že v raznih hišah, posebno v tovarnah in večjih delavnicah.

Priporočati, je da se ima pripravljene tudi navadne svetiljke (laterne), z njimi se gre lahko v vsaki prostor, in se ni bati, da bi se kaj vžgalo, a po temnih hodnikih, na podstrešju je često treba iti z lučjo do kraja, kjer se je kaj vnelo.

Vse take predmete je imeti pa vedno v rabljivem stanju, zato jih je večkrat preizkušati, da ne odrečejo svoje delavnosti v slučaju potrebe.

Ponoči imej svečo in vžigalice v bližini postelje, da si takoj napraviš luč v slučaju nesreče in veš kam imaš iti in ne zadeneš v temi na zapreke, ki so lahko pogibeljne tvojemu zdravju.

Branje ali celo kadenje v postelji naj se opusti in strogo zabrani, ker to je bilo često vzrok nesreče, da, tudi vzrok smrti.

Oči postanejo trudne, bralec zaspi; goreča luč se prevrne, ker človek v spanju često maha z rokama in nesreča je gotova. Pri požarih imej tudi skrb za svoje važne predmete, ki jih skušaj rešiti v prvi vrsti, poleg denarja in vrednostnih listin, so tudi drugi spisi velike važnosti, katerih izguba bi ti bila silno težka, torej tudi te imej spravljeno na svojem mestu, da jih v slučaju nesreče lahko takoj dobiš, zato imej tudi ključke vedno pri rokah.

Pri vsakem izbruhu požara ohrani pa popolno hladnokrvnost, skušaj rešiti, kar ti je najdražje, posebno pa male otroke, ki si sami ne morejo pomagati in ženske, ki so često krat zelo strahopetne. Ko si spravil to v varnost, misli na rešitev drugih predmetov, a tudi nase ne pozabi nikdar.

Novice.

Požar v bakteriološki dvorani v Pittsburgu pri Londonu. Dne 27. novembra 1906 je izbruhnil v bolnici v Pittsburgu požar iz dosedaj še neznanega vzroka. V tej dvorani se je nahajalo okoli 500 steklenic, ki so bile vse dobro zaprte in so bili v njih sami bacili, kakor n. pr. za kugo, kolero, ošpice itd. za poučevanje zdravnikov. Vsled vročine sta počile dve, ter jih je bilo zbog velikega pritiska zdrobljenih še okoli 200, v kojih so se nahajali gori omenjeni bacili. Zrak v dvorani je bil nato takoj okužen vsled teh nalezljivih snovij.

Gasilci so prišli takoj na lice mesta. Zdravniki in bolniško osebje jim je hotelo preprečiti vstop — poznavši nevarnost razširjenja teh bolezni — a gasilci, ne vedoč v kako nevarnost se podajo, vdrli so siloma v dvorano. Po teku dveh ur, ko so pogasili, jim je bilo povedano v kakem zraku so se nahajali, ter da so zdaj seveda vsi okuženi od ene ali druge nalezljive bolezni. Seveda so bili vsi prestrašeni, hoteč bežati zdaj domu. A zdravniki tega niso dopustili. Nato so se morali popolnoma sleči vsi gasilci in se kopati v vodi, ki je bila namešana s snovi, ki uničijo vse bacile. Nato so morali ostati v bolnici in bili vsi popolnoma izolirani.

Obleka, vrvi, čelade, pasovi kakor tudi vse cevi so bile takoj na mestu sežgane.

Ravnotako so morali kočjaži, konji, in vse brizgalne ostati tam, da se razkužijo. Vse prebivalstvo je razburjeno. Veliko jih je že izbežalo iz mesta. Vse prodajalne so zaprte. Tudi vsi prebivalci so bili desinficirani. O tem dogodku še poročamo, ko izvemo vse podrobnosti.

Newyorško gasilno društvo je skoraj največje vseh glavnih mest. Ustanovljeno je bilo leta 1865., in sicer kot plačevano gasilno društvo. Poveljnik ima naslov gasilnega maršala, ime mu je Croker. On kot uradna oseba newyorškega mesta je — kar pričajo mestna poročila — najbolj obložen z delom; priznati se mora, da dela res — kot vodja newyorških gasilcev — 24 ur na dan. On prebije svoj uradni čas, t. j. od 8. ure zjutraj do 8. ure zvečer v gasilarni in naprej pa zopet do jutra v svoji palači, vedno pripravljen, da se v slučaju telefonskega naznanila takoj odpelje s svojim avtomobilom na lice mesta.

Mesto New-York ima 200 gasilnih postaj, ki so vse zvezane z glavno gasilarno.

V preteklem letu (1905) je bilo društvo 12.427 krat poklicano k požarom, ter je vsled hitrosti in točnosti 99 od sto požarov omejilo samo na goreča poslopja.

Razvilo pa se je to društvo šele v zadnjih letih do take stopnje, da zavzema prvo mesto na svetu. Pripomogle so seveda k temu tehnika in ameriške iznajdbe.

Še pred nekaj leti so gasilci, ko je prišlo naznanilo požara, potrebovali do odhoda 16 sekund.

Sedaj so pa konji dresirani tako, da se v trenutku, ko zapoje veliki zvonec, odpro avtomatično vsa vrata hlevov, konji planejo iz njih ter se postavijo k ojam svojega orodja.

Nad tem orodjem pa visi vsa oprava konj; kočjaž zopet spusti potem avtomatične priprave to opravo na konje in ta je tako urejena, da se zapne vse samo od sebe. Gasilci so se pa med tem časom spustili tudi po drogu, ki gre skozi tri nadstropja v pritličje, tako da znaša čas od naznanila in odpeljave orodja k požaru danes v New-Yorku samo 4 do 8 sekund.

Najnovejše orodje ameriških gasilcev je vodni stolp (Wasserturm), ki je pri požaru v Baltimoru igral veliko vlogo.

Ta stolp je seveda pripraven samo za tako visoke (12 do 20 nadstropne) hiše, kakor jih postavljajo v Ameriki.

Newyorški vodni stolp meri v višini 65 črevljev in meče 200 čevljev visoke vodne curke.

Dostikrat se misli, da so mnogonadstropne hiše v Ameriki nevarne v slučaju požara. Temu ni tako, ravno obratno. Kolikokrat zadržuje tako visoko poslopje razširjenje požara proti sosednjim poslopjem. Tudi se lahko meče iz tako visokih poslopij na nižja poslopja ogromno mnogo vode.

Seja slovanske gasilske zveze. Dne 8. septembra 1906 je bila na Dunaju v »Slovanski besedi« seja slovanske gasilske zveze, koje so se udeležili zastopniki Česke, Moravske, Galiske in Kranjske.

Starosta zveze, tovariš Matej Mayer pozdravi došle zastopnike kar najpresrečneje, osobito izraža veselje, da so prvič zastopani tudi Slovenci ter kliče vsem dobro došli. Za zapisničarja se izvolita tovariši B. Krečan in Fr. Barle.

Starosta Mayer poda jako temeljito in obširno poročilo o seji v Luhačovicah, ki se je vršila dne 12. julija 1905; ter poročilo o delovanju, pojasni zakaj se ni vršil letos slovanski gasilski shod v Krakovu, in omenja druge za gasilstvo važne zadeve.

Določi se, da bodi prihodnji gasilski shod v Ljubljani l. 1910. in s tem shodom po možnosti združena gasilska razstava. Posameznih predlogov ni bilo, zato se sklene seja po enurnem posvetovanju.

Kralj. svetnik Ludvig Jung. 12. septembra 1906 umrl je v Monakovem Ludvig Jung, ki si je stekel za gasilstvo sploh, osobito za ono na Bavarskem, nevenljivih zaslug.

Rojen dne 2. aprila 1835 v Darmstadtu, je prišel s svojim očetom, ki je bil mestni vodnjaški mojster, v Monakovo, ter je že v mladosti kazal veselje do gasilstva. Bil je med soustanovitelj prostovoljnega gasilnega društva v Monakovem, kateremu je postal l. 1870. načelnik. Leta 1868. je ustanovil deželno gasilsko zvezo bavarsko, in ji je veliko let načeloval. Poleg svoje delavnosti v korist in prosep gasilstva, je spisal Jung veliko gasilskih razprav in izdal več zvezkov obsežno »gasilsko knjižico«. Vrlemu možu blag spomin!

Novo gasilno društvo v Pijavi gorici je začelo svoje delovanje dne 25. oktobra t. l. Oglasilo se je 24 članov, ki so si izvolili načelnikom župana g. Josipa Jamnika; društvo je tudi takoj pristopilo zvezi.

Gasilno društvo v Lincu je praznovalo svojo 40 letnico. Tem prigodom je izdalo lepo sestavljeno zgodovino in statistiko društva, kjer beremo, s kakimi težkočami se je bilo v začetku boriti. Društvu načeljuje že od leta 1896. g. Konrad Rosenbauer, jako razumen in konciljanten mož. Knjigo krasi več lepih slik.

Sukno in platno za gasilske uniforme v veliki izberi in razni kakovosti ima tvrdka Feliks Urbanc v Ljubljani. Pošilja vzorce s cenovnikom in plačilnimi pogoji brezplačno.

Rokavice in kravate za gasilce ima v zalogi tovariš Anton Leutgeb v Ljubljani. Tovariši, naša dolžnost bodi, da podpiramo zaslužnega gasilca. Cene so nizke.

I. gornje-avstrijska naprava gasilnega orodja in oprave

Konrad Rosenbauer

v Lincu (Gor. Avstrijsko).

Sesalne brizge vsakega sestava.

Strešne, kljukaste, vtikalne in mehanične pomikalne lestve.

Vsakojaka oprava za plezalce in šarže.

Razsvetljevalne priprave in glasilila.

Sanitetne oprave in dimne krinke.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Cenovniki zastoj in poštnine prosto. Olajševalni plačilni pogoji.

Ces. kr. priv.

tvornica strojev, brizgalnic, cevij in ognjegasilnih predmetov, prva moravska tkalnica cevij in pasov

R. A. Smekal

v Cechu pri Prostejovu

podružnice: Zagreb-Praga-Smichov

odlikovan

s 112 svetinjami, častnimi diplomami i. t. d.

priporoča se

za nabavo vsakojakih brizgalnic, gasilnega orodja, pasov i. t. d., kmetijskih strojev, peronospora-brizgalnic po najnižji ceni

kakor v lastni mehanični tkalnici tkane cevi najbolje vrste po zdatno znižanih cenah.

Postrežba je točna in solidna, pod ugodnimi plačilnimi pogoji na obroke. — Jamčenje za brizgalnice 5 let.

S spoštovanjem

Podružnica **R. A. Smekal** — Zagreb.

Jamstvo 5 let.

Jamstvo 5 let.

C. kr. privileg.

tvornica brizgalnic, črepalnic in drugih strojev

R. CZERMAK-A

v Toplicah (Češko)

dobavlja

brizgalnice vsake vrste, hidrofore in vse drugo ognjegasilno orodje.

Najugodnejši plačilni pogoji.

40%

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri brizgalnicah najnovejšega zistema s prenosom ravnotežja, odlikovanih v Pragi na razstavi leta 1903., izumitelja in tvorničarja

R. A. Smekala

iz Smichova.

Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno- in dvomlazno 30 do 35 m mlaza.

Skladišče vseh gasilnih potrebščin.

Tudi na obroke.

S spoštovanjem

podružnica **R. A. Smekal**.